

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทย ในขั้นต้นผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเพื่อให้ทราบถึงสภาพของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย รวมทั้งสภาพสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียที่ข้ามพรมแดนเข้ามายังชายแดนประเทศไทย อีกทั้งได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลในหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏ อันนำมาสู่ประเด็นในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทย ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบกัน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาแบบแผนพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของประชาชนตามแนวชายแดนไทย โดยผู้วิจัยเลือกใช้แบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด (close-end question) และคำถามปลายเปิด (open-end question) เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงสำรวจ

2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย จากการสัมภาษณ์ประชาชนที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย โดยการใช้แนวคำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียซึ่งได้รับกรกัณฑ์กรองมาแล้วจากการวิจัยเชิงสำรวจ

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งกลุ่มของประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้ดังนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการวิจัยเชิงสำรวจเป็นการศึกษาถึงแบบแผนการพฤติกรรม การเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของประชาชนไทยตามแนวชายแดน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้รับสารในพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเอาพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา, พื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา, และพื้นที่อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส เป็นพื้นที่ในการสำรวจ โดยพิจารณาว่าเป็นพื้นที่ที่มีการระบอบอย่างแน่ชัดจากศูนย์ตรวจสอบและเฝ้าฟังวิทยุภาคที่ 4 จังหวัดสงขลา ว่ามีการข้ามเข้ามาของสัญญาณวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย และประชาชนในพื้นที่สามารถเปิดรับรายการที่ข้ามเข้ามาจากประเทศมาเลเซียได้

2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์ผู้รับสารที่มีพฤติกรรมเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียโดยใช้แนวคำถาม เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย ดังนั้นประชากรที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

3.2 วิธีการและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาถึงแบบแผนพฤติกรรม การเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ประชากร (personal interview) ในพื้นที่ที่ทำการสำรวจ โดยกำหนดจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 300 คน โดยใช้วิธีการสำรวจแบบเจาะจง (purposive)

ในการศึกษาใช้วิธีการสำรวจแบบเจาะจงโดยควบคุมตัวแปรศาสนาของประชากร ให้เป็นคนไทยที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน คือ คนไทยมุสลิม จำนวน 150 คน และ คนไทยพุทธ จำนวน 150 คน ซึ่งสำหรับคนไทยพุทธได้แบ่งออกเป็น คนไทยพุทธเชื้อสายจีน จำนวน 75 คน, และคนไทยพุทธเชื้อสายไทย จำนวน 75 คน พร้อมทั้งควบคุมกลุ่มตัวอย่างให้เป็นประชากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ทำการศึกษาเท่านั้น

โดยการกำหนดจำนวนของประชากรในแต่ละกลุ่มนั้น ผู้วิจัยพิจารณาจากการนับถือศาสนาของประชากรทั้งหมดในพื้นที่ทั้ง 3 พื้นที่ ดังนั้นจากการพิจารณาการนับถือศาสนาของประชากรทั้งหมดในพื้นที่ทั้ง 3 พบว่า ประชากรในพื้นที่อำเภอสะเดา อำเภอเบตง และอำเภอสุโขทัย มีจำนวนทั้งสิ้น 217,125 คน แบ่งเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจำนวน 108,497 คน คิดเป็น 49.97% และนับถือศาสนาพุทธจำนวน 107,889 คน คิดเป็น 49.69% ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่มีความใกล้เคียงกัน ดังนั้นในการศึกษาผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้เป็นประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม 50% และประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ 50%

ทั้งนี้เนื่องจากการสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้นพบว่า กลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ หรือคนไทยพุทธนั้นสามารถแบ่งได้เป็นอีก 2 กลุ่ม นั่นคือ คนไทยพุทธเชื้อสายไทย และคนไทยพุทธเชื้อสายจีน ดังนั้น ในจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน จึงสามารถแบ่งเป็น กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม 150 คน และกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธ ซึ่งแบ่งเป็นคนไทยพุทธเชื้อสายจีน จำนวน 75 คน และคนไทยพุทธเชื้อสายไทย จำนวน 75 คน

ดังนั้นสามารถจำแนกรายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ดังนี้ คือ

ตัวแปรศาสนา

ศาสนาอิสลาม	- คนไทยมุสลิม 150 คน
ศาสนาพุทธ	- คนไทยพุทธเชื้อสายจีน 75 คน - คนไทยพุทธเชื้อสายไทย 75 คน

เมื่อได้สัดส่วนของประชากรที่ศึกษาแล้ว จึงกำหนดจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาในพื้นที่ที่ทำการสำรวจทั้ง 3 พื้นที่ โดยผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาในแต่ละพื้นที่ที่เป็นจำนวนเท่ากัน คือ พื้นที่ละ 100 คน โดยแบ่งสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่มได้เป็น

- คนไทยมุสลิม พื้นที่ละ 50 คน
- คนไทยพุทธเชื้อสายจีน พื้นที่ละ 25 คน
- คนไทยพุทธเชื้อสายไทย พื้นที่ละ 25 คน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาพฤติกรรมของผู้รับสารแต่ละกลุ่มควบคู่ไปกับความสามารถในการเข้าใจภาษาของผู้รับสารแต่ละกลุ่มด้วย โดยพิจารณาจากภาษาที่ออกอากาศทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ของประเทศมาเลเซียที่คนไทยในพื้นที่ชายแดนภาคใต้สามารถเข้าใจได้ ซึ่งมี 3 ภาษา ได้แก่ ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้แบบสัมภาษณ์มีคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าใจภาษาทั้ง 3 ภาษา เพื่อดูว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย มีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างไร

สำหรับวิธีการในการเลือกกลุ่มตัวอย่างสามารถแบ่งขั้นตอนได้ดังนี้

1) ในการเก็บข้อมูล เริ่มต้นด้วยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล (personal interview) โดยแบบสัมภาษณ์ได้ออกแบบเพื่อให้ได้คำตอบในขั้นต้นว่า ใครคือผู้ที่มีพฤติกรรมเปิดรับ/ไม่เปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย และใครมีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับ/ไม่ตั้งใจเปิดรับ รวมถึงแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับของประชาชนในแต่ละกลุ่มด้วย

ซึ่งในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ คนไทยมุสลิม คนไทยพุทธเชื้อสายจีน และคนไทยพุทธเชื้อสายไทย ในพื้นที่ที่ทำการศึกษากว่า 3 จุด คือพื้นที่อำเภอสะเดา อำเภอเบตง และอำเภอสุไหงโกลั่น ผู้วิจัยได้เข้าหากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่โดยเลือกพื้นที่ที่มีประชากรในแต่ละกลุ่มอาศัยอยู่รวมกันมากที่สุด

โดยสำหรับคนไทยมุสลิม ผู้วิจัยกำหนดบริเวณพื้นที่การค้าขายตามแนวตะเข็บชายแดนไทย-มาเลเซีย ซึ่งมีด้านการค้าสำคัญของพื้นที่ตั้งอยู่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีชุมชนชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่รวมกันมาก ส่วนคนไทยพุทธเชื้อสายจีน ผู้วิจัยเลือกพื้นที่การค้าขายที่ตั้งอยู่ภายในตัวเมืองเป็นหลัก เพราะเป็นพื้นที่ที่มีประชากรคนไทยพุทธเชื้อสายจีนซึ่งประกอบอาชีพค้าขายรวมกลุ่มกันอยู่มากที่สุด ในขณะที่คนไทยพุทธเชื้อสายไทย ผู้วิจัยเลือกพื้นที่รอบนอกตัวเมืองซึ่งส่วนมากเป็นพื้นที่เกษตรกรรมในการเก็บตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทย

ซึ่งจากแบบสัมภาษณ์จะสามารถแบ่งกลุ่มผู้ตอบทั้งหมดได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย
2. กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย แบ่งเป็น
 - 2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตั้งใจเปิดรับ
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตั้งใจเปิดรับ

2) หลังจากแยกกลุ่มตัวอย่างแล้ว กลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่เปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากมาเลเซียจะถูกถามต่อด้วยคำถามปลายเปิด (open-end question) ถึงสาเหตุปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมไม่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นคำถามที่เตรียมไว้ในแบบสัมภาษณ์ต่อไป

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย แบ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ตั้งใจเปิดรับจะถูกสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิด(open-end question)ถึงสาเหตุปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม

ในขณะที่กลุ่มที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับจะถูกสัมภาษณ์เจาะลึกถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียด้วยแนวคำถามที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้อีกหนึ่งชุดหนึ่งต่อไป

2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย ดังนั้นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้กลับรอกมาแล้วจากการใช้แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงสำรวจ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นคำถามที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อปฏิกิริยาตอบสนองของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ทราบถึงแบบแผนพฤติกรรมกาเปิดรับรายการวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด โดยแบ่งโครงสร้างของคำถามออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เชื้อสาย ศาสนา และความสามารถในการเข้าใจภาษา

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสาเหตุที่มีผลกับปฏิกิริยาตอบสนองต่อสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แนวคำถามที่เกี่ยวกับสาเหตุในการเปิดรับและปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยเชิงสำรวจผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลแบบแผนพฤติกรรมกาเปิดรับของกลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถามที่ได้กำหนดแนวคำถามไว้ จากนั้นประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC โดยแยกตามประเด็นคำถาม

สำหรับการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยใช้วิธีให้ผู้สัมภาษณ์ตอบคำถามที่เตรียมไว้ หลังจากได้ข้อมูลทุกส่วนแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีต่างๆที่ใช้ในการศึกษาได้แยกพิจารณา ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ คือ การอธิบายข้อมูลตามความแตกต่างของตัวแปรที่กำหนด คือ ตัวแปรศาสนากับแบบแผนในการเปิดรับสื่อจากประเทศมาเลเซีย โดยประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ซึ่งแสดงผลเป็นการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ(Percentage)

2. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา คือ การนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์เจาะลึก มาตีความหมายและเขียนวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ได้กำหนดไว้